Čtvrtek 8. října 2020

P9_TA(2020)0255

Specifikace oxidu titaničitého (E 171)

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 8. října 2020 o návrhu nařízení Komise, kterým se mění příloha nařízení (EU) č. 231/2012, kterým se stanoví specifikace pro potravinářské přídatné látky uvedené v přílohách II a III nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008 (E 171) (D066794/04 – 2020/2795(RPS))

(2021/C 395/03)

Evropský parlament,

— s ohledem na návrh nařízení Komise, kterým se mění příloha nařízení (EU) č. 231/2012, kterým se stanoví specifikace pro potravinářské přídatné látky uvedené v přílohách II a III nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008, pokud jde o specifikace oxidu titaničitého (E 171),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008 ze dne 16. prosince 2008 o potravinářských přídatných látkách ([1]), a zejména na článek 14 uvedeného nařízení,

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1331/2008 ze dne 16. prosince 2008, kterým se stanoví jednotné povolovací řízení pro potravinářské přídatné látky, potravinářské enzymy a potravinářská aromata ([2]), a zejména na čl. 7 odst. 5 uvedeného nařízení,

— s ohledem na souhrnnou zprávu Stálého výboru pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva ze dne 13. května 2019 ([3]),

— s ohledem na prohlášení Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) ze dne 10. května 2019, které bylo zveřejněno dne 12. června 2019 ([4]),

— s ohledem na čl. 5a odst. 3 písm. b) a čl. 5a odst. 5 rozhodnutí Rady 1999/468/ES ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi ([5]),

— s ohledem na čl. 112 odst. 2 a 3 a odst. 4 písm. c) jednacího řádu,

— s ohledem na návrh usnesení Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,

A. vzhledem tomu, že nařízení (ES) č. 1333/2008 stanoví pravidla pro potravinářské přídatné látky s cílem zajistit účinné fungování vnitřního trhu a současně zajistit vysokou úroveň ochrany lidského zdraví a vysokou úroveň ochrany spotřebitele, včetně ochrany zájmů spotřebitele a poctivého jednání v obchodu s potravinami, případně s ohledem na ochranu životního prostředí;

B. vzhledem k tomu, že nařízení (ES) č. 1331/2008 stanoví jednotný postup pro posuzování a povolování potravinářských přídatných látek, jenž mimo jiné přispívá k volnému pohybu potravin v Unii a k vysoké úrovni ochrany lidského zdraví a k vysoké úrovni ochrany spotřebitele včetně ochrany zájmů spotřebitelů;

([1]) Úř. věst. L 354, 31.12.2008, s. 16.
([2]) Úř. věst. L 354, 31.12.2008, s. 1.
([3]) https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/reg-com_toxic_20190513_sum.pdf
([4]) Prohlášení Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) o přezkumu rizik souvisejících s expozicí potravinářské přídatné látce oxid titaničitý (E 171), který provedla francouzská agentura pro zdravotní bezpečnost potravin, životního prostředí a práce (ANSES), 2019; 17(6):5714, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5714
([5]) Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23.

Využívání oxidu titaničitého (E 171) v potravinách

C. vzhledem k tomu, že oxid titaničitý (E 171) je potravinářská přídatná látka, která je částečně vyráběná z nanočástic a nachází se především v potravinách, jako jsou cukrovinky, cukrářské výrobky, dorty a koláče, dezerty, zmrzlina, sušenky, čokoládové tyčinky a pekařské zboží; vzhledem k tomu, že jeho hlavním úkolem je dodávat výrobkům bílou barvu nebo způsobovat jejich neprůhlednost;

D. vzhledem k tomu, že oxid titaničitý (E 171) se používá především v potravinářských výrobcích, které jsou obzvláště oblíbené u dětí, jako jsou žvýkačky, cukrovinky, čokolády a zmrzlina, což vyvolává obavy, pokud jde o potenciální vysokou expozici této zranitelné části obyvatelstva;

Posouzení rizik v oblasti bezpečnosti

E. vzhledem k tomu, že již vědecké stanovisko úřadu EFSA ([6]) k oxidu titaničitému (E 171) ze dne 28. června 2016 poukázalo na nedostatek údajů, který brání plnému posouzení rizik této přídatné látky; vzhledem k tomu, že nejistota ohledně bezpečnosti oxidu titaničitého (E 171) částečně vyplývá z toho, že výrobci neposkytli údaje nezbytné k provedení posouzení rizik;

F. vzhledem k tomu, že značný počet nejnovějších vědeckých publikací ([7]) zpochybnil bezpečnost oxidu titaničitého (E 171) a upozornil na možná rizika spojená s jeho konzumací;

G. vzhledem k tomu, že stanovisko francouzské agentury pro zdravotní bezpečnost potravin, životního prostředí a práce (ANSES) ze dne 12. dubna 2019 ([8]) poukázalo mimo jiné na možné karcinogenní dopady oxidu titaničitého (E 171) a dospělo k závěru, že přetrvává vědecká nejistota ohledně bezpečnosti oxidu titaničitého (E 171) a nedostatek údajů, což znamená, že nelze rozptýlit obavy ohledně možné toxicity oxidu titaničitého (E 171) pro spotřebitele; vzhledem k tomu, že nizozemský úřad pro posuzování a výzkum rizik (BuRO) ([9]) také poukázal na nedostatky údajů a nejistotu;

H. vzhledem k tomu, že poslední prohlášení úřadu EFSA o oxidu titaničitém (E 171) v potravinách ([10]) odkazuje na stanovisko agentury ANSES a rovněž uznává řadu nejasností, pokud jde o bezpečnost používání této látky;

I. vzhledem k tomu, že se v únoru 2016 v Mezinárodní agentuře pro výzkum rakoviny (IARC) ve francouzském Lyonu sešlo 19 vědců z osmi zemí, aby přehodnotili karcinogenitu oxidu titaničitého (E 171), a dospěli k závěru, že by měl být klasifikován jako možná karcinogenní pro člověka (tj. skupina 2B) ([11]);

J. vzhledem k tomu, že Národní ústav pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci USA (NIOSH) určil, že expozice ultrajemnému oxidu titaničitému (E 171) by měla být považována za potenciální karcinogen na pracovišti ([12]);

([6]) Re-evaluation of titanium dioxide (E 171) as a food additive, *EFSA Journal* 2016; 14(9):4545, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4545

([7]) Viz seznam sdružení Avicenn – „Recent academic publications on adverse effects of E171 and/or TiO_2 nanoparticles via oral exposure“ na http://veillenanos.fr/wakka.php?wiki=RisQIngestionNpTiO2/download&file=20190911AvicennE171recent publications.pdf; Skocaj, M., Filipic, M., Petkovic, J., and Novak, S., 'Titanium dioxide in our everyday life; is it safe?', (*Oxid titaničitý v našem každodenním životě: je bezpečný?*), Radiology and Oncology, 2011 prosince; 45(4): 227–247, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3423755/; a Pinget, G., et al, 'Impact of the Food Additive Titanium Dioxide (E171) on Gut Microbiota-Host Interaction' (*Dopad potravinářské přídatné látky oxidu titaničitého na interakci střevního mikrobiomu a hostitele*), Frontiers in Nutrition, 14. května 2019, https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fnut.2019.00057/full

([8]) Opinion of the French Agency for Food, Environmental and Occupational Health and Safety (ANSES) on the risks associated with ingestion of the food additive E171, (*stanovisko francouzské agentury pro zdravotní bezpečnost potravin, životního prostředí a práce (ANSES) o rizicích spojených s požitím potravinářské přídatné látky E171*), https://www.anses.fr/en/system/files/ERCA2019SA0036EN.pdf

([9]) https://www.nvwa.nl/documenten/consument/eten-drinken-roken/overige-voedselveiligheid/risicobeoordelingen/advies-van-buro-over-de-mogelijke-gezondheidseffecten-van-het-voedseladditief-titaniumdioxide-e171

([10]) Prohlášení Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) o přezkumu rizik souvisejících s expozicí potravinářské přídatné látce oxid titaničitý (E 171), který provedla francouzská agentura pro zdravotní bezpečnost potravin, životního prostředí a práce (ANSES), 2019; 17(6):5714, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2019.5714

([11]) „IARC Monographs on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans“, svazek 93, „Carbon Black, Titanium Dioxide, and Talc“, https://publications.iarc.fr/Book-And-Report-Series/Iarc-Monographs-On-The-Identification-Of-Carcinogenic-Hazards-To-Humans/Carbon-Black-Titanium-Dioxide-And-Talc-2010

([12]) „Occupational Exposure to Titanium Dioxide“, *Current Intelligence Bulletin* 63, https://www.cdc.gov/niosh/docs/2011-160/pdfs/2011-160.pdf

Čtvrtek 8. října 2020

Rozhodnutí v oblasti řízení rizik

K. vzhledem k tomu, že v návaznosti na stanovisko agentury ANSES a následné prohlášení úřadu EFSA, které nemohly rozptýlit příslušné obavy, přijala francouzská vláda od 1. ledna 2020 jako preventivní opatření na ochranu zdraví spotřebitelů nařízení o zákazu prodeje potravinářských výrobků obsahujících oxid titaničitý (E 171);

L. vzhledem k tomu, že navzdory těmto souvislostem předložila Komise návrh nařízení, kterým se mění definice a specifikace této potravinářské přídatné látky a nadále umožňuje legálně uvádět oxid titaničitý (E 171) na trh a ponechávat jej na trhu, namísto toho, aby navrhla postupné ukončení používání oxidu titaničitého (E 171) v potravinářských výrobcích;

M. vzhledem k tomu, že jakékoli rozhodnutí nezakazovat oxid titaničitý (E 171) na trhu znevýhodňuje společnosti, které se rozhodly uplatnit zásadu předběžné opatrnosti a ve svých výrobcích oxid titaničitý (E 171) nahradily nebo odstranily;

Zásada předběžné opatrnosti a „další faktory"

N. vzhledem k tomu, že čl. 191 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) uvádí zásadu předběžné opatrnosti jako jednu z hlavních zásad Unie;

O. vzhledem k tomu, že čl. 168 odst. 1 SFEU stanoví, že „při vymezení a provádění všech politik a činností Unie je zajištěn vysoký stupeň ochrany lidského zdraví";

P. vzhledem k tomu, že více než 85 000 občanů z celé Evropy již podepsalo petici ([13]) na podporu francouzského zákazu oxidu titaničitého (E 171) a požádalo o uplatnění zásady předběžné opatrnosti vzhledem k nejistotě ohledně potravinářských přídatných látek, které neslouží žádnému výživovému účelu a mohou představovat riziko pro spotřebitele;

Q. vzhledem k tomu, že při schvalování potravinářských přídatných látek se mohou zohlednit rovněž další významné faktory včetně společenských, hospodářských, tradičních, etických a environmentálních faktorů, zásady předběžné opatrnosti a proveditelnosti kontrol, jak jsou uvedeny v nařízení (ES) č. 1331/2008;

Podmínky pro povolení a alternativy

R. vzhledem k tomu, že článek 6 nařízení (ES) č. 1333/2008 stanoví, že potravinářská přídatná látka může být povolena pouze tehdy, je-li její použití bezpečné a technologicky odůvodněné a pokud její použití neuvádí spotřebitele v omyl, ale naopak mu poskytuje přínos;

S. vzhledem k tomu, že oxid titaničitý (E 171) se využívá pouze pro estetické účely a nemá žádnou výživovou hodnotu ani neplní v potravinách žádnou přínosnou technologickou funkci;

T. vzhledem k tomu, že neexistuje přesvědčivá technologická potřeba používání oxidu titaničitého (E 171) a mnoha výrobcům a maloobchodníkům, kteří na francouzském trhu působí, se úspěšně podařilo oxid titaničitý (E 171) z jejich výrobků odstranit s cílem vyhovět francouzské vyhlášce o pozastavení uvádění potravin obsahujících tuto přídatnou látku na trh ([14]); vzhledem k tomu, že některé nadnárodní společnosti se zavázaly odstranit oxid titaničitý (E 171) ze svého portfolia potravin ([15]);

([13]) https://you.wemove.eu/campaigns/support-the-french-ban-on-potentially-harmful-food-additive-e171

([14]) U nejméně 340 potravin, které dříve obsahovaly oxid titaničitý (E 171), bylo změněno složení tak, aby ve velmi krátké době E 171 neobsahovaly, podle (neúplného) on-line přehledu organizace „Agir pour l'Environnement", https://infonano.agirpourlenvironnement.org/liste-verte/. Menším výrobcům, kteří pravděpodobně čelí větším technologickým překážkám než větší podniky, byla podle tiskové zprávy francouzského ministerstva hospodářství a financí z roku 2018 nabídnuta podpora od jejich profesních organizací tak, aby ze svých výrobků odstranili oxid titaničitý (E 171), https://www.economie.gouv.fr/files/files/directions_services/dgccrf/presse/communique/2018/CP_Nanoparticules201804.pdf

([15]) https://www.centerforfoodsafety.org/press-releases/4550/top-candy-company-mars-commits-to-phasing-out-harmful-nanoparticles-from-food-products

U. vzhledem k tomu, že většina členských států dosud měla s prosazováním požadavku na označování nanočástic v potravinách problémy; vzhledem k tomu, že testy provedené skupinami spotřebitelů ve Španělsku, Belgii, Itálii a Německu zjistily nanočástice oxidu titaničitého (E 171) v poměru větším než 50 %, aniž by byla přídatná látka označena slovem „nano“ ([16]), a to i v potravinách, jako jsou bonbóny, žvýkačky a koláče, které často konzumují děti a jiné zranitelné skupiny obyvatelstva;

1. zamítá přijetí návrhu nařízení Komise;

2. domnívá se, že návrh nařízení Komise není v souladu s cílem a obsahem nařízení (ES) č. 1333/2008 a (ES) č. 1331/2008;

3. je přesvědčen, že pokračující povolování uvádění na trh a prodeje oxidu titaničitého (E 171) jako potravinářské přídatné látky je v rozporu s ustanoveními článku 6 nařízení (ES) č. 1333/2008 a může mít nepříznivé účinky na zdraví evropských spotřebitelů;

4. vyzývá Komisi, aby vzala návrh nařízení zpět;

5. vyzývá Komisi, aby uplatnila zásadu předběžné opatrnosti a odstranila oxid titaničitý (E 171) ze seznamu povolených potravinářských přídatných látek Unie;

6. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, jakož i vládám a parlamentům členských států.

([16]) Včetně organizací Altroconsumo v Itálii, OCU ve Španělsku, Test-Achats v Belgii a UFC – Que Choisir ve Francii.